మాస్టర్ పీసు....

"మన సుబ్రావ్‌గాడు ఈ కళాఖండంద్వారా మన మట్టి బుర్రల్లోకి ఎక్కించదలచిన మహత్తర సందేశం ఏమిటంటావు?" రావు నుద్దేశించి అడిగాడు దాసు.

రావు బుర్ర గోక్కోలేదు, కళ్ళజోడు సవరించలేదు, ఎదురుగా ఉన్న పెయింటింగును గానీ, పై కప్పునుగానీ పరిశీలించటం లాంటి వేవీ చేయలేదు. అతని చూపులు అల్లంత దూరాన్న ఓ శిల్పం ముందున్న ఇద్దరమ్మాయిల మీద నున్నాయి. ఆ చూపులు నిశితంగా వారి సౌందర్యాన్ని ఎక్స్‌రే తీస్తున్నట్లున్నాయి.

ఆర్ట్ గ్యాలరీలో డజన్లకొద్దీ ట్యూబ్‌లైట్లు వెలిగిపోతూన్నయ్! వాటి క్రింద ఓ నలభైదాకా రంగురంగుల పెయింటింగులు మెరిసిపోతూన్నయ్!

ఆ నలభైలోనూ మూడు సుబ్బారావువి. అతను ఎంతో కొంత పేరున్న చిత్రకారుడే! ఆ మూడింట్లోనూ ఒకదానికి వెయ్యి రూపాయల 'అవార్డ్' వచ్చింది. ఆ పెయింటింగ్ గురించే అడిగాడు దాసు. ఎగ్జిబిషన్లో ఆ అవార్డ్ రావటం అంటే "ఈ దేశంలోని ఈ సంవత్సరపు ఆర్టులోకెల్లా అత్యుత్తమ కళా ఖండం ఇది!" అని చాటి చెప్పటమే. ఓ మంత్రిగారు "తృతీయ పంచవర్ష ప్రణాళిక - కళాభివృద్ధి - అది ఎటుల జరుగగలదు" అనే అంశంపై అనర్గళంగా ఉపన్యసించి స్వహస్తాలతో సుబ్బారావుకు వెయ్యి రూపాయల చెక్కు అందిచ్చి, బరువైన దండొకటి వేసి, షేక్ హ్యాండిచ్చి ఇంకా రెండు గంటలన్నా కాలేదు.

ఆ చిత్రాన్నుద్దేశించే అడిగాడు దాసు. కానీ, రావు పలుకలేదు. కనీసం ఇటు చూడనన్నా లేదు.

"మన వాడికి ఈ పెయింటింగుల కన్నా ఆ ఆడపిల్లలే కళాత్మకంగా ఉన్నట్లున్నారు!" అన్నాడు మూర్తి.

''మంత్రిగారు తెగ పొగిడిన వెయ్యిరూపాయల కళాఖండం కళ్ళెదుట ఉండగా రావుగాడు ఇలా ఆ ముసలమ్మాయిల్ని చూస్తూ గుటకలు మింగుతూండటం కళారంగానికే ఇన్సల్ట్!" అన్నాడు రాజు.

రావు ఉడుక్కోలేదు. ''ఎదురుగా సజీవ శిల్పాలు కదలాడుతూండగా చూసి సంతోషించలేని మీ కళాభిమానం తగలెయ్య! ఏముందోయ్, ఈ సుబ్రావ్‌గాడి పెయింటింగులో?'' అన్నాడు నిర్లక్ష్యంగా!

''అక్షర లక్షలు చేసే మాట సెలవిస్తివిరా రావూ? నువ్వో ఎగ్జిబిషన్ పెట్టి అందులో ఇలాంటి అమ్మాయిల్ని కళాత్మకంగా వేలాడదీయరాదురా! చూసి తరిద్దుము గదా!'' అన్నాడు దాసు.

''నా సంగతికేం గానీ, పోనీ నువ్వు చెప్పరాదురా మూర్తీ! ఈ కళాఖండం లోతుపాతులు! రోజూ సాయంత్రం సుబ్రావ్ గాడితో కలిసి ఒన్ బై టూ కాఫీ తాగి పేవ్‌మెంటుమీద ఆర్టును గురించి ఉపన్యాసాలిస్తుంటావుగదా!'' అన్నాడు రావు.

సుబ్బారావు ఈ నలుగురికీకూడా పరిచయస్తుడే! మూర్తికి మాత్రం మంచి మిత్రుడు!

''ఏమైనా సుబ్రావ్‌లో ఈ మధ్య కొంత ప్రొగ్రెస్ కనిపిస్తోందిలే!" అన్నాడు మూర్తి!

''అవునవును! ఈ మధ్య వాడి గడ్డం, మీసాల్లో చాలా అభివృద్ధి

కనిపిస్తోంది సుమా! ఆ మధ్య దూరాన్నుంచి చూసి పోల్చుకోలేకనే పోయాను!'' అన్నాడు దాసు.

''వాడి వేషంలాగే వాడి కళాఖండాలూ గుర్తుపట్టటం కష్టమయి పోతోందిలే! ఇంతకీ ఈ మాస్టర్ పీస్ మనకిచ్చే మహత్తర సందేశం ఏమిటంటారూ?'' ప్రశ్నించేడు రావు.

ఎదురుగా సుబ్బారావు పెయింటింగ్ ట్యూబ్‌లైట్ల పాల వెలుగులో కాంతులు విరజిమ్ముతోన్నట్లున్నది. ఆ నలుగుర్లోనూ మూర్తి ఒక్కడే కాస్త ఆర్టును గురించి ధాటిగా మాట్లాడగలవాడు.

''ఏముంటుంది! మీరూ ఇలాగే రంగులు ఖర్చుపెట్టి కాన్వాసులు ఖరాబుచేసి అవార్డులూ, వెయ్యేసి రూపాయలూ సంపాదించండి! అని కావచ్చు!'' అన్నాడు రాజు.

''వెయ్యికాదు! రెండువేలు అను! ఇందాకే మ్యూజియం వాళ్ళు వచ్చి కొనేందుకు సెలక్టుచేసిన వాటిలో ఈ పెయింటింగ్ కూడా ఉంది. దీని ధర వెయ్యి రూపాయలు!'' అన్నాడు దాసు.

''వారేవా! ఈ రాత్రికి సుబ్రావ్‌గాడిచేత వాట్ బుడ్డీ ఖాళీచేయించకుండా వదలగూడదు!'' అన్నాడు మూర్తి.

''నాన్సెన్స్ మా స్కూల్ పిల్లకాయలు కళ్ళుమూసుకొని రుద్దగలరు ఈ మాత్రం కళాఖండాలు!'' అన్నాడు రావు.

''తగ్గరా, నాయనా! పిల్లగాళ్ళు కళ్ళు మూసుకుని వెయ్యగల కళాఖండాల్ని ఆర్టు కాలేజీల్లో అయిదారేళ్ళు తల క్రిందులుగా తపస్సు చేసిన కళాకారులు వేయగలగటం అంత తేలికేం కాదు!'' అన్నాడు మూర్తి.

"అసలు ఏ ఆర్టిస్టయినా చిత్రాలు ఎందుకు వేస్తాడంటారూ ?" ప్రశ్నించాడు దాసు.

"తిన్నది అరక్క !" అన్నాడురావు.

"ఇంకెందుకు ? ఆత్మ సంతృప్తికే !" అన్నాడు రాజు.

"ఈ ఎగ్జిబిషన్లతో, అవార్డుల్తో మన ఆర్టిస్టుల ఆత్మలు శాంతించి నిద్రపోతున్నాయనా ?"

"ఏమైనా గానీ, అసలు ఆత్మశాంతికని గీసేవాడూ, రాసేవాడూ అదేదో వాడి ఆత్మలోనే ఏడవక ఇలా ఇంత డబ్బు తగలేసి రంగులూ, కాన్వాసులూ, ఫ్రేములూ పాడుచెయ్యటం..."

"ఆ తర్వాత ఎగ్జిబిషన్లకు పంపి ప్రైజుకోసం పైరవీలు చెయ్యటం, జడ్జీలకు తైర్లు కొడుతూ తిరగటం..."

"రాకపోతే ఏడవటం ... ఎందుకూ ... ?" రెట్టించేడు రావు.

"మరి ఎగ్జిబిషన్లలో కాకుంటే మీరంతా చూసేదెలాగోయ్?" ప్రశ్నించేడు మూర్తి.

"చూసి ?..."

"తరించటం... లేకుంటే ఆస్ప్రో కంపెనీ వాడి లాభాలు పెంచటం !"

మరీ అంత తేలిగ్గా నోరుజారేయకండోయ్ ? కళల్ని ఆస్వాదించాలంటే కొంతన్నా అనుభవం కావాలి ! కళాదృష్టి అలవరచుకోవాలి !" అన్నాడు మూర్తి.

"అవును సుమా ! రోజూ మా బామ్మ తెల్లారే చన్నీళ్ళు స్నానంచేసి

చాలా సేపు ఏదో గొణుగుతూ కూర్చుంటుంది. ఎంతవిన్నా నాకది అర్థం గాక మా అమ్మనడిగితే 'ఆవిడ శివస్తోత్రం చదువుతుందిరా' అంది. నిజమే అనుభవం ఉంటేగానీ ఏదీ అర్థం అయిచావదు. ఆ దేవుడికికూడా ఈ అనుభవం ఉన్నట్టులేదు. మా బామ్మకు ఇంతవరకూ ప్రత్యక్షం కానేలేదు!" అన్నాడు రావు.

"అయితే ఈ ప్రైజులిచ్చేవాళ్ళూ, వాటిని ఇప్పించే జడ్జీలూ, వాటిని పంచిపెట్టిన మంత్రులూ వీళ్ళంతా ఆస్ప్రో కంపెనీ ఏజంట్లంటా వేమిట్రా?"

"అబ్బెబ్బే! ఏదో ఓ చిన్న ఎన్జీవోగాడిని! అంత పచ్చి నిజాలు నేనెలా ప్రవచించ గలను!"

"అంత తేలిగ్గా కొట్టెయ్యకండోయ్! ఈసారి వచ్చిన జడ్జీలు సామాన్యులేం గారు! తల నెరిసిన, పండ్లూడిన ఆర్ట్ క్రిటిక్కులు, కలకత్తా, ఢిల్లీ, బొంబేల్నుంచి తలా ఒకరూ వచ్చారు!"

"రైళ్లోకూడా కాదు! విమానాల్లో!" అందించాడు రాజు.

"అయితే విమానాల్లో తిరిగేవాళ్ళు మహా మేధావులన్న మాట!"

"అక్షరాలా! ఈమధ్య చాలా విమానాలు దార్లోనే చతికిల పడుతున్నది ఈ విజ్ఞానాన్ని మొయ్యలేకనే!"

"మన రావుగాడికి ఈ ఆర్టంటే గిట్టదనీ తెలిసికూడా వాడితో పోట్లాటెందుకురా!" వారించాడు దాసు.

"మీ కున్నంత కళాహృదయం నాకు లేదుగానీ నన్ను వదిలేసి మీరంతా ఈ కళాఖండాల్ని మేసి సంస్కృతిని ఉద్ధరించండిరా నాయనలారా!" అని తప్పుకున్నాడు రావు.

మూర్తి కాలర్ సర్దుకుని కళ్ళజోడు సవరించుకున్నాడు, "మనకు అర్థం కానంత మాత్రాన ఈ ఆర్టునంతా చెత్తక్రింద జమ కట్టటం..." అంటూ ప్రారంభించాడు.

"కాస్త చదువుకున్న అజ్ఞానులం ! పైగా సుబ్రావ్‌గాడి దోస్తులం ! మనకే అర్థంగాకుంటే మరింకెవరి కోసంరా బాబూ ఈ బొమ్మలు ?" అడ్డు వచ్చాడు దాసు.

"ఏం ఎందుకు అర్థంగావు ? సుబ్రావ్ ఈ పెయింటింగ్స్‌లో కొన్ని సింబల్స్ వాడాడు. అవేమిటో ముందు తెలుసుకుంటే సరి !" అన్నాడు మూర్తి !

ఎవరూ మాట్లాడలేదు. ఉత్సాహంతో విజృంభించాడు మూర్తి.

"మీరింకా గుర్తించటం లేదుగానీ, సుబ్రావ్‌గాడు ఈమధ్య చాలా ఎదిగాడు ! మొన్న ఆదివారం సత్యజిత్‌రాయ్ సిన్మాకుకూడా వచ్చేడు!"

"అలాగా ! మొన్న మా బామ్మ చేతుల్లో సినిమా పుస్తకం చూసాను !" అందించాడు రావు.

"నువ్వుండరా నాయనా !" విసుక్కున్నాడు మూర్తి ! "ఈ మధ్య సుబ్రావ్ చాలా చదివేడు ! వాంగో జీవితం చదివీ, అతని చిత్రాలు ఆల్బంలో చూసీ మనవాడో వారంరోజులపాటి లోకంలోనే లేడు !"

"కొంపదీసి వాంగోలాగే చెవి కోసుకుని కట్లు కట్టుకుని పడుకో లేదు గదా ?"

"నాన్సెన్స్ మాట్లాడకు ! ఆమాటకొస్తే చెవిగానీ, ముక్కుగానీ కోసుకోగల దమ్ములు ఒక్క కళాకారులకే ఉంటాయి !" గద్దించేడు దాసు.

''సరే ! మరి సుబ్రావ్‌గాడు చెవి కోసుకోకుండా ఏం చేసినట్టు?'' ఉత్సాహం చూపించేడు రావు.

''వేస్తే వీళ్ళందర్నీ మించిపోవాలి ! లేదా తిని నిద్రపోవాలి ! అని తేల్చుకున్నాట్ట !'' వివరించేడు మూర్తి.

''శభాష్ ! మరి తిని నిద్రబోక ఇవన్నీ వేసి మనడుంప లెందుకు తెంపుతున్నట్టు ?''

''ఎందుకా ! వాడెంతగా ఎదిగాడో నీకెలా తెలియటం ? వాడి ఆలోచనలే మారిపోయాయి ! విప్లవ భావాలు ఎక్కువయ్యేయి !''

ఎదురుగా ఉన్న సుబ్రావ్ పెయింటింగ్ అకస్మాత్తుగా ఓ బాంబుగా మారి పేలినంతగా ఉలిక్కి పడ్డారు ఆ ముగ్గురూ ! నమ్మలేనట్లుగా మూర్తి వంక సంభ్రమంతో చూసేరు.

మూర్తి మందహాసం చేశాడు. ''ఈ పెయింటిoగులో రంగుల మరకలు తప్ప మరేం లేవనేగదా మీ గోల ! నిజమే ! కానీ, అంతా ఆ రంగుల్లోనే ఉంది. కాస్త పరికించి చూడండి. పై భాగంలో ముద్దముద్దగా చిక్కగా ఉన్న ఆ ఎర్రరంగు ప్రగతికి, విప్లవ భావాలకు సంకేతం, తెలుసుగా......?''

''అ...అ...అవును !'' నసిగేడు దాసు.

''మధ్యలో పసుపురంగులో కలగాపులగంగా, పెంటకుప్పలా కనిపిస్తున్నదే... అది మన చుట్టూ ఉన్న ఈ సమాజానికి సింబల్.''

''ని...న్ని...న్నిజమే ?...''

''కాకేం ! సుబ్రావ్‌గా డేమన్నా నీబోటి ఎస్జీవో గాడనుకున్నావా! వాడీమధ్య చాలా సీరియస్‌గా, తెగింపుగా ఆలోచిస్తున్నాడులే !''

''తర్వాత...?"

''ఇహ ఈ చిత్రం క్రిందిభాగంలో ఉబ్బెత్తుగా కనపడే నల్లరంగు ఓ బలిసిన పందికి సింబల్ !''

''పందా ?... అంటే... ?"

''పంది దేనికి సింబల్ అయిందీకూడా తెలీదూ ?'' గద్దించేడు మూర్తి.

''పంది పరిశుభ్రతకు చిహ్నం. అవే లేకుంటే మా బెజవాడ ఈ మాత్రం శుభ్రంగానన్నా ఉండేది గాదు !" అందించాడు రాజు.

''నీ జోకులకేంగానీ, విను !'' ఉపక్రమించేడు మూర్తి. ''స్వార్థం కోసం సమాజాన్ని ఛండాలంగా రూపొందనిచ్చి అందు మూలంగా లాభ పడాలని చూసే దుష్టవర్గాలకు సింబల్ ఈ పంది !''

''అవునవును !'' అడ్డం వచ్చాడు దాసు !

''మా ఆఫీసులో ఓ లావాటి ఆఫీసరుగా డున్నాడు! ఎవరికీ దక్క కుండా మామూళ్ళన్నీ వాడే మింగుతుంటాడు. అందుకని అందరూ కలసి వాడికి 'సీమపంది' అని బిరుదిచ్చేరు."

''అదలా ఉండనీ !'' విసుక్కున్నాడు మూర్తి. "ఆ నల్లపంది ఈ పసుపు సమాజాన్ని లడ్డుండలా మింగేయాలని చూస్తోంది ఈ సంద ర్భంలో ఆ నలుపుకూ ఈ ఎరుపుకూ జరిగే సంఘర్షణను ప్రదర్శించటమే ఈ చిత్రంలో స్కబావ్ చేసింది !''

రాజు, దాసు తృప్తిగా తలూపేరు.

"నువ్వన్నట్లు కళల్ని అర్థంజేసుకోవాలంటే కాస్త అనుభవం ఉండా ల్సిందే !" అన్నాడు రాజు.

"సరేగానీ, ఇదంతా సుబ్రావ్‌గాడే చెప్పాడా? లేక నీకే తట్టిందా?" అనడిగేడు దాసు.

కళ్ళతోడు సవరించుకున్నాడు మూర్తి. ఈ మాత్రానికి వాడిని అడగాలా! వాడి పెయింటింగ్‌కు పెట్టిన పేరుచూస్తే తెలీటంలా?"

"మాకు తట్టనేలేదుసుమా? 'సంఘర్షణ' అంటే ఇదన్నమాట! మొత్తంమీద ఈ పెయింటింగ్‌తో బాగానే సంఘర్షించావులే!"

అందరూ రాజీ కుదిరినట్టుగా, బరువు తగ్గినట్టుగా కదిలేరు.

రావుకు ఇందాకటి సజీవ కళాఖండా లెక్కడా కనుపించ లేదు.

వాళ్ళు కళాస్వాదనతో కడుపు నింపుకుని ఎప్పుడో బయటకు పోయినట్లున్నారు హాల్లో జనం దాదాపు లేరు.

అటుగా వరండాలోకి చూసిన రావుకు అటే వస్తూన్న సుబ్రావ్ కనుపించేడు

"నూరేళ్ళాయుష్షు! రావోయ్!" కేకేశాడు మూర్తి!

ముసిముసి నవ్వుల్తో వెయ్యిరూపాయల వాయినం ముట్టిన పెళ్ళి కొడుకులా లోపలి కొచ్చేడు సుబ్బారావు."

"నీ పెయింటింగ్‌ను వీళ్ళకు అర్థమయ్యేలా చెప్పలేక చచ్చాననుకో! మొత్తంమీద చాలా ఎదిగావోయ్!" అన్నాడు మూర్తి.

"కంగ్రాచ్యులేషన్స్!" అన్నా రందరూ ఏకగ్రీవంగా!

"థాంక్స్" అంటూ అందరికీ షేక్‌హ్యాం డిచ్చేడు సుబ్బారావు. "ఆ ప్రైజు వచ్చిన పెయింటింగునే మ్యూజియం వాళ్ళు వెయ్యిరూపాయ లకు కొనేశారు. ఇంతసేపూ వాళ్ళతోనే మాట్లాడు తున్నాను!" అంటూ

తృప్తిగా, గర్వంగా ఆ పెయింటింగుకేసి యథాలాపంగా చూసుకొని ఉలిక్కిపడ్డాడు.

"పదండి కాఫీ త్రాగుదాం? ఎగ్జిబిషన్ మూసేసే టైమయింది!" అంటూ బయటికి దారితీశాడు.

"కాఫీ ఏమిటి? నాన్సెన్స్! రెండు వేలు కొట్టేసి కనీసం బీరు బుడ్డీఅన్నా ఇప్పించవురా!" ఎగిరేడు మూర్తి.

"ఓ! అలాగే?" అంటూ వాళ్ళతో కలిసి బయటికొచ్చి, మళ్ళీ అంతలోనే ఏదో గుర్తొచ్చిన వాడిలా "ఇప్పుడే వస్తా!"నంటూ ఆర్టుగ్యాలరీలోకి నడిచాడు సుబ్బారావు.

ఎగ్జిబిషన్ ఇన్చార్జిని లాక్కుని తన పెయింటింగ్‌వద్ద కొచ్చాడు సుబ్బారావు.

"కనీసం అవార్డువచ్చిన పెయింటింగులనన్నా సరిగా వ్రేలాడదీయ వద్దటండీ! ఇంకా నయం! ఎవరూ గుర్తించలేదుగానీ, మీ పరువు గంగలో కలిసి ఉండును!" అంటూ ఆ పెయింటింగును తలక్రిందులు చేసి, సరిగా సర్ది చేతులు దులుపుకుంటూ బయటికొచ్చాడు సుబ్బారావు.

ఎరుపు నలుపుల కళాత్మకత, కళాకారుల సింబాలిజంలను గురించి తీవ్రంగా చర్చించుకుంటున్న ఆ నలుగుర్నీ తోలుకుని తేలికైన హృదయంతో బరువుగా ముందుకు నడిచాడు సుబ్బారావు. (1973)

★